

"לדורות"**סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל
שאלון לרישום קורות ניצול/ת השואה**

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית

וחינוכית. אוסף הסיפורים יעלה לאתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

אנו מודים לך מראש על הנכונות לשיתוף הפעולה.

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: בודובניץ	שם פרטי: ראובן
--------------------	----------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה

יש לרשום שמות ומקומות באותיות בדפוס (גם בלועזית) במקומות המסומנים

שם משפחה לפני המלחמה או בתקופתה: בודובניץ	בלועזית Budovnitz	שם נעורים:
שם פרטי לפני המלחמה או בתקופתה: ראובן	בלועזית Reuven	מין: ז תאריך לידה: 15.2.1921
מקום לידה (ישוב, מחוז): דרויסק, ברסלב	בלועזית Droisk, Braslav	ארץ לידה: פולין
שם פרטי של האב: יוסף	שם פרטי ושם נעורים של האם: ליפשה אהרון	
שם פרטי של האישה/הבעל (אם היה/תה נשוי/נשואה לפני המלחמה):		
שם נעורים של האישה:		
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה: דרויסק, ברסלב	בלועזית Droisk, Braslav	ארץ המגורים: פולין
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: תיכון	מקצוע לפני המלחמה: צלם	חבר בארגון או בתנועה: בית"ר
מקומות מגורים בתקופת המלחמה (ישוב, מחוז, ארץ): פולין ובלארוס		
האם היית בגטאות? אילו ומתי? גטו וידז, דצמבר 1941 עד נובמבר 1942		
האם היית במחנות? אילו ומתי?		
מקום השחרור: בצבא האדום	תאריך השחרור: יולי 1946	
האם שהית במחנה עקורים? שם המחנה? מחנה הינדנבורג בעיר אולם בגרמניה		לאן עברת/חזרת לאחר השחרור (ציין מקום)?
מקומות/מחנות בדרך לארץ: סלובקיה, צ'כיה, פולין, אוסטריה, גרמניה, צרפת וקפריסין	שנת עליה: 1948	שם האנייה (אם עלה בדרך הים): תאודור הרצל

אנא ספרי/י על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: משפחה, סביבה, ילדות ולימודים, עבודה, חברות בארגון): נא לכתוב בגוף ראשון

נולדתי בשנת 1921 להוריי ליפשה ויוסף בדרויסק, עיירה של חקלאים. כל התושבים, כולל משפחתי, היו בעלי אדמות חקלאים. בשנת 1925 נולד אחי אליהו, שנהרג בגטו מיורי ב"ז סיוון 1942. בשנת 1932 נולדה אחותי זלדה, שהייתה במחנה שטוטהוף במלחמה, לא ידוע מה עלה בגורלה. למדתי בבית ספר פולני ליד דרויסק. כיתות ו' וז' למדתי בבית ספר עברי "חורב" שבדרויסק. כיתה ח' למדתי בבית ספר פולני חקלאי. בשנת 1939 הגיעו הרוסים, וכיתות ט' ו' למדתי בבית ספר רוסי. באותה שנה למדתי אצל צלם פולני בשם סטנישלב שאקל. הוא הסתיר יהודים בזמן המלחמה, ואני עזרתי לו לקבל את חסיד אומות העולם. הנוער היהודי בדרויסק התחלק בין החלוץ לבין בית"ר, אני הייתי בבית"ר. בדרויסק לא היו מים, חשמל וגז, אז השתמשנו בנפט והבאנו מים מנהר דרויקה. בנהר זה נהגנו לשהות בחופשות בית ספר ובקיץ, לדוג דגים ולבלות. כשהגיעו הרוסים לאזורנו, תנועת בית"ר כבר לא הייתה חוקית. הם הקימו מועדון בביתנו של דודי מצד אמי שמואל אהרון, ובילינו שם. המשכתי לעבוד כצלם פורטרטים. בדרויסק הייתה מחלבה שייצרה גבינות קשות, ואני אספתי חלב מהכפרים הסובבים. באותה תקופה אמי סיימה לימודים בגימנסיה, והרוסים נתנו לה עבודה כמפקחת על בתי ספר. אבי המשיך לעבוד בחקלאות.

נא ספרי/י על קורותיך בזמן המלחמה

(ציוני דרך: מעצר וגירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים ביוזנראט/תנועות נוער/מחתרת/פרטיזנים, השתתפות בבריחה/התנגדות/לחימה, האם אדם/ארגון יהודי/לא יהודי סייע באופן משמעותי להצלתך; בריחה/הגירה בכפייה, פינוי/אווקואציה למרכז ברית המועצות):

המלחמה פרצה בתאריך 22.6.1941. שלושה ימים לאחר מכן הגיעו הגרמנים לאזורנו, ושבועיים לאחר מכן תפסו אותי, את אבי ועוד אנשים מהעיירה שלנו ומסלבודקה. לקחו אותנו ל"עבודות" בעיר דרויה והכניסו אותנו לבית הכנסת הגדול. היה חושך ומצאתי לי מקום על הבימה ונרדמתי. בבוקר ראיתי שישנתי על ספרי תורה קרועים. לקחו אותנו לפרק גשר על נהר דבינה. הגרמנים חיכו לנו שם עם ענפים בידיים, והתחילו לגזוז זקנים לגברים. אמרו לנו להוריד חולצות והתחלנו לפרק את הגשר. שישה אנשים סחבו מסילות רכבת על הכתפיים והעמיסו אותן על משאית. משכנו סירות כבדות מברזל והעמסנו אותן גם כן על המשאית. נתנו לנו שעתיים לנוח ולאכול. הגיע חייל גרמני וביקש מהממונה עלינו ארבעה אנשים ושני שבויי מלחמה, אני הייתי אחד מהאנשים האלה. הוא מסר אותנו לשני גרמנים בסירת גומי. אנחנו היינו צריכים לדחוף את הסירה במים עמוקים. הגענו לאי על נהר דבינה, האי היה מוקף בעצים גבוהים. אמרו לנו לשבת, ולידנו ישבו הגרמנים. ראינו בור ארוך ולידו 14 אנשים יהודים ובלארוסים. על עץ אחד ישבו שני גרמנים ושיחקו עם חוטי טלפון. מול הבור עמדו שישה גרמנים עם רובים. הגיע קצין גרמני והקריא משהו מדף נייר. ששת הגרמנים ענו "Ya'vol" (כן). הקצין נתן פקודת "אש" ואחריה נורו שלושה מטחים. חלק נפלו לתוך הבור וחלק לידו. בין אותם אנשים היה גם אבי. מבין העצים הגרמנים הובילו יהודי, הכו אותנו ופקדו עליו לזרוק לתוך הבור את אלה שנפלו לידו. היהודי היה חלש מאוד ולא הצליח לזרוק את הגופות לתוך הבור. הגרמנים קשרו חוטי טלפון סביב צווארו ואנחנו משכנו. הקצין הוציא אקדח וירה בו. שמו של היהודי היה שלמה הלפרין. הצטוונו לכסות את הבור. התחלתי לדבר איתם בפולנית, ואז הם נעשו אנושיים יותר ונתנו לנו שעתיים לנוח. אחד מאיתנו נשלח להביא מים. החזירו אותנו לעבודה בגשר. נראה שמצאנו חן בעיניהם, כי למחרת קראו לנו שוב. הם היו חיילי SS, ועבדנו עבורם במשך חודשיים, במרחק 200 ק"מ מדרויסק. לאחר מכן חזרנו לדרויסק, שם עבדנו בכריתת עצים. משם גורשנו לגטו וידז. בגטו עבדתי בעבודות קשות, כגון חפירה בביצה והוצאת אדמה לבערה. עם חיסול הגטו ארגנתי בריחה. היינו שמונה בחורים ובחורה אחת. ברחנו ליער והצטרפתי לבריגדת פרטיזנים רוסיים. הייתי בגדוד 2, עד שגויסתי לצבא האדום ביוני 1944. הייתי בחזית בשורה הראשונה, נפצעתי קשה ונשלחתי לבית חולים צבאי בבשקיריה עד ינואר 1945.

אנא ספרי/י על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ

(ציוני דרך: השחרור וחזרה הביתה, חיים אחרי המלחמה, בריחה, העפלה/ עליה):

בשנת 1946 חזרתי לדרויסק לחפש משפחה ומכרים, ולא נשאר כמעט אף אחד. התחלתי לעבוד בעיר מיורי כספק אוכל לכורתי עצים. יצאתי באופן לא חוקי מרוסיה לפולין, על שם בן דודי שמואל אנגל. הגעתי ללודג' והצטרפתי לתנועת גורדוניה. עם הזמן גילו בקבוצה שהייתי בפרטיזנים, והפקידו בידי להבריח קבוצת יהודים דרך הרי הקרפטים. הובלתי קבוצה של מאה איש, דרך היער עד סלובקיה. בעיר גלינו הצטרפו שני יהודים ילידי סלובקיה והובילו אותנו לצ'כיה. בהמשך העבירו אותנו לוינה שבאוסטריה. שם היינו חודשיים, והועברנו למחנה עקורים בעיר אולם שבגרמניה. כל המעברים היו בלתי ליגאליים. אחרי שמונה חודשים העבירו אותנו למרסיי שבצרפת למשך כחודשיים. עלינו על אוניית תאודור הרצל כסדרנים. על האוניה הצטופפו 2600 איש. הגענו לחיפה, נתפסנו על ידי הבריטים וגורשנו לקפריסין. לאחר שנה חצי בקפריסין, לקראת סוף שנת 1948 פיקדתי על קבוצת אנשים מתנועת גורדוניה ושלושה מלחים איטלקים. יצאנו דרך גדר תיל מהמחנה והגענו למערה. בלילה הגיעה סירה מקיבוץ נווה ים וכך הגענו לנמל חיפה כמעפילים.

נא ספרי/ על חייך בארץ

(ציוני דרך: לימודים/ תעסוקה, שירות צבאי, פעילות ציבורית או תרבותית, משפחה/ דורות המשך וכו'):

יום אחרי עלייתי ארצה גויסתי לצה"ל. במרץ 1951 התחנתני עם רחל גרוס, ניצולת אוניית אקסודוס. באותה תקופה עבדתי במחלבת תנובה בחיפה. הקמנו משפחה ובתנו, אהובה, נולדה בינואר 1952. נשלחתי מטעם המחלבה להשתלמויות וימי עיון במכון ויצמן. קודמתי לתפקיד מנהל מחלבת צאן. במקביל התנדבתי במשמר האזרחי בלילות וסיירתי בניידת. עבדתי במחלבה במשך ארבעים שנה, מתוכן עשרים ושמונה שנה בוועד העובדים. משנות החמישים ועד לפני כמה שנים הייתי מזכיר איגוד יוצאי דרויה והסביבה בישראל הכולל את קהילות מיור, דרויסק וליאנופול. האיגוד מארגן אזכרות בבית וילנה בתל אביב, ואני משתתף באזכרות. הייתי פעיל במפלגת מפא"י. הייתי עשרים שנה בוועד הגמלאים אחרי שיצאתי לגמלאות. כיום אני גר בבית פרטי עם גינה בקרית ים, אני מאוד אוהב טבע. משנת 1986 ועד היום אני מעשיר את עצמי בהרצאות במכללה העירונית. חתני, רוני הוא בנו של נשיא בית המשפט העליון לשעבר שמעון אגרנט ז"ל. לבתי אהובה ולרוני יש שלוש בנות ובן. הנכד קצין בצבא.

ראיון: ענבל אגרנט, נכדתו של ראובן בודובניץ
מבשרת ציון, מאי 2012

עריכה: אלינה נאור